

Miklova Zala

SPISAL DR. J. SKET

RISAL E. GODEC

398

Še istega dne popoldne je došlo iz glavnega turškega tabora povelje, naj se njih četa v gornji Rožni dolini hitro pomakne naprej. Združila naj bi se z glavno vojsko. Zatorej se je začelo v turškem taborišču vse pripravljati na odhod. Prej pa se je še hotel poveljnik polastiti tabora kristjanov pri cerkvi sv. Jakoba v Podgradu.

399

Zdaj ko je bilo Gradišče v njegovih rokah, je imel Turek več vojakov na razpolago. Odlučil se je, da z vso močjo napade dobro utrjeno cerkev. Toda vsak poskus je bil zaman. Čeprav so Turki naskakovali obzidje ko zbesneli in so uporabljali vse svoje zvijače, vendar so bili zmeraj odbiti. Tudi tu so se vrli Rožanje tako krepko in hrabro branili kakor na Gradišču.

400

Vendar pa jim začne upadati pogum, ko zvedo, da je prišlo močno zavarovano Gradišče sovražnikom v roke in vsa njegova posadka pod meč ali v sužnost. Zatorej je bilo našim kmetom kaj všeč, ko jim turški poveljnik ponudi mir. Vsakemu kristjanu je obljubil prostost in življenje. Le svoje imetje naj prepuste zmagovalcem.

Propagandno plavanje na »Iliriji«

Nedvomno je, da ni mogoče imeti dobrih športnikov, če se mladina ne navadi na borbe in če se v njej ne vzbujajo tekmovalni duh kakor tudi, če se ji ne da prilagoditi za uveljavitev njenih sil. Ni treba pričakovati, da bodo nastopi na tekmovalju, ki bo 29. avgusta na kopališču »Ilirije« senzacionalni. K teknam so povabljeni mladeniči, ki prvič nastopajo in ki doslej še niso imeli možnosti za trening. Na tekme je treba gledati kot na važno propagandno sredstvo, v kolikor bodo nedvomno pokazale plavalce, ki bodo nekega dne lahko postali še prvaki. Obnoviti je treba sportno vzgojo, če se hoče ohraniti tradicija šole in odpraviti ovire, ki ji groze zaradi nedelavnosti. Zato je treba z velikimi upi pričakovati uspeh te dobre pobude sportnega odbora. Gotovo je, da bodo vse ljubljanske sportne organizacije z veseljem sprejele vabilo in da se bodo mladeniči v velikem številu pojavili na startu. V našem kopališču in ob rekah kar mirgoli mladih plavalcev in zato bo zanimivo videti jih na tekmovalju v osmih točkah, ki so na programu. Ne smemo pozabiti, da posveča prireditelj tudi veliko pozornost nastopu mladenk. Dekleta bodo nastopila v prav toliko točkah kakor dečki, kakor so delali že prej v Ljubljani, da so dali potrebnega nagona razvoju ženskega plavalnega sporta. Na razne prošnje je sportni odbor sklenil skrajšati tekmovalno progo za dekleta kategorije B (17 in 18 let) od 100 metrov na 50 metrov, da bi tako prišlo na nastop še več plavalk. Razdelitev tekmovalcev na posamezne kategorije bo omogočila, da bodo tekmovalci približno enako močni. Omeniti je tudi treba, da noben tekmovalec ne bo smel tekmovali več kakor na eni progi, da se ne bi tratile s tem mladeniške sile ali pa terjali preveliki telesni napor. Prijave se sprejemajo vse dni na kopališču

Ilirije od 10 do 12 in od 16 do 19. Prijavljanje se zaključuje v petek ob 17. Prijavljeni tekmovalci se morajo zbrati v soboto ob 16, da se pregledajo prijavnice in prekontrolirajo vsi potrebni podatki.

Napoli je postal italijanski državni prvak v waterpolu. Na drugem mestu je moštvo Lazio iz Rima.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAF
Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30, in 18.30

Neprekosljivi komik Totò v sijajni burki
Sv. Janez obglavljen!
V glavni vlogi poleg komika Tola še Silvana Jachino. Režija: A. Palmeri.
KINO SLOGA - TEL. 27-30

Odlitna družabna komedija, polna komično sentimentalnih zapletov
Tereza Venerdi
V glavnih vlogah: Vittorio de Sica, Adriana Benetti, Eva Irasema Dillan
KINO MATICA - TEL. 22-41

Ljubzensko tragedijo, ki se je začela v puščavi, prikazuje film
Polet nad puščavo
Brigitte Horney — Willy Birgel
KINO UNION - TEL. 22-21

Mali oglasi

Objave

Rabljeno spalnico

lepo samsko opravilo, posamezne omare, postelje, otomane, predsonno in pa špansko steno, otroško mizico, otroški tričekel, sportni voziček, gramofon, kakor tudi lepa izbira posameznih plošč in drugo, ugodno napredaj v trgovini »OGLED«, Mestni trg 3.

Dražba

Dne 28. avgusta 1942 ob 16 bo v skladišču postaje Ljubljana dražba 5 paketov pralnega praška: 62 kg. Vodstvo skladišča.

Službe

Dobe:

Gospodinjstvo pomočnico sprejme dobra družina. Plača lepa, Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 4708.

Čitajte »Slovenca«

Stanovanja

Iščejo:

1 ali 2 sobno stanovanje (suho in zračno) za tričlansko družino, isčem za 1. september. Plačilo vnaprej! Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Mirna in poštena« št. 4681. (c)

Sobe

Iščejo:

Uradnica

s svojo posteljnino, išče v središču mesta čisto in udobno sobo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Cista in mirna« št. 4608.

Umrli mi je po daljši bolezni moj možek, gospod

Kukovca Alojzij

magistratni uradnik

Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek, dne 27. avgusta 1942, ob 5. uri popoldne z Zal, kapelice sv. Kristofa, k Sv. Križu. Ljubljana, dne 25. avgusta 1942.

Globoko žalujejo: Vida roj. Zabukovec, soproga; Ivana, mama — in ostalo sorodstvo.

V globoki žalosti naznanjamo vsem njegovim stanovskim tovarišem, vsem prijateljem in znancem, da je v cvetju mladosti naš prezasluzni in predobri upravitelj, gospod

FORTUNAT MAJDIČ

uradnik pri Kr. Visokem komisariatu

danes ob petih popoldne, previden stolažili sv. vere, nenadoma umrl. K večnemu počitku ga bomo spremili v četrtek, dne 27. avgusta ob štirih popoldne iz kapelice sv. Andreja na Zalah na pokopališče k Sv. Križu.

Sveta maša za dušnico bo v petek, dne 28. avgusta ob sedmih zjutraj v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

Nepozabnega gospoda upravitelja priporočamo v molitev in v blag spomin.

V Ljubljani, dne 25. avgusta 1942.

Rokodelski dom.

Giovanni Vergas

51

Tone Nevolja

Roman

»Jaz bom »krbel, da vam najdem dnino, vam in vašemu nečaku Alešu, ne dvomite,« mu je dejal Gosja noga. »Tvoja je, da se z malim zadovoljita, vesta! Moč mladeniča in nasvet starca.« Za svoje posredništvo pa se prepušča vajinemu dobremu sreču.

»Ob času pomanjkanja ječmenov kruh,« je odgovoril gospodar Tone. »Potreba plemenitost posreba.«

»V redu, v redu, sporazumeli smo se!« je zaključil Gosja noga in je zares šel govorit o tem z gospodarjem Čebulo, v lekarno, kamor je donu Silvestru vnovič uspelo, da jih je tja zvelkel: njega, massara Filipa in še kako drugo debelo ribo, da bi se razgovarjali o občinskih zadevah, kajti končno je to bil njihov denar in je neumnost, če človek ničesar ne šteje v vasi, ko je bogat in plačuje več davkov kot drugi.

»Vi, ki ste tako bogati, bi lahko dali kruha onemu ubožcu gospodarju Tonetu,« je pripomnil Gosja noga. »Vas ne bi nič prizadelo, če bi ga vzeli na dnino, z njegovim nečakom Alešem. Vi veste, da se spozna na obrt boljše kot krdorkoli drug in bi se z malim zadovoljil, kajti čisto brez kruha sta. Napravili bi zlata vredno kupčijo, čujte me, gospodar Fortunat.«

Ker je bil gospodar Fortunat v tistem trenutku ganjen, ni mogel reči ne. Toda šele potem, ko so bili nekoliko razvlekli ceno in zabarantali. Ker časi so bili slabi, močje niso imeli

dela in je gospodar Čebula napravil naravnost delo usmiljenja, ko je najel gospodarja Toneta.

»Da, vzamem ga če mi on pride to povedati! Ali verjamete, da je hud name, odkar sem poslal po vodi ženitev mojega sina z Meno? Lepo kupčijo bi napravil, a? In po vrhu si upajo biti hudi name!«

Don Silvester, massaro Filip in tudi Gosja noga, vsi so hiteli govoriti, da ima gospodar Fortunat prav. Brasi mu ni dal več miru, odkar so mu zbudili misel, da bi ga oženili. Tekal je za vsemi ženami kot maček v januarju, da je bil neprestana skrb za ubogega očeta. Zdaj je stopila na pozornico tudi Rožičevka, ki si je vtepla v glavo, da si ga bo ona vzela, Brasija Čebulo, ker je vedela, komu ga prevzema. Ona je vsaj bila lepo dekle, z močnimi rameni in ne stara ter oskubljena kot Osa. Toda Osa je imela svojo ogrado in Rožičevka ni imela drugega kot svoje črne kite, so govorili ostali.

Rožičevka je vedela, kaj je morala napraviti, če si je hotela vzeti Brasija Čebulo, zdaj ko ga je njegov oče zaradi kolere znova privezal k hiši in se ni več hodil skrivati na »sciaro«, v ogrado, k lekarnarju ali v zakristijo. Hodila je prav urno mimo njega, z novimi čevlji. Ko je šla mimo, ga je dregnila s komolcem, sredi množice, ki je prihajala od mase. Ali ga je čakal na vratih, z rokami na trebuhu in s svilenim ruto na glavi ter ga je ošinila z uničujočim pogledom, s takim, ki ukrade srce in se je okrenila, da bi si popravila konce rute na podbradku, da bi videla, če gre za njo. Ali pa je zbežala v hišo, ko se je prikazal na kraju uličice in se je šla skrit za bosilek, ki je bil na oknu, s tistimi velikimi črnimi očmi, ki so ga na skrivnem požirale. Toda če se je Brasi

ustavil, da bi jo gledal kot tepec, mu je obrnila hrbet, s podbradkom spušenim na prsi, vsa rdeča v obraz in povešenih očeh je grizla konec predpasnika, da bi si jo vsak snedel kot kruh. Nazadnje, ker se Brasi ni mogel odločiti, da bi si jo snedel kot kruh ga je morala ona zgrabit za lase in mu je rekla: »Čujte, boter Brasi, zakaj mi hočete odvzeti mir. Jaz vem to, da nisem za vas. Zdaj je boljše, da ne hodite več tod mimo, kajti bolj kot vas vidim, bolj bi vas hotela videti in zdaj sem že vasi v posmeh. Zuppidda se postavi na vrata vsakokrat, ko vas vidi iti mimo in hodi potem to pravit vsem. Toda boljše bi napravila, če bi pazila na ono spogledljivo svojo hčer Barbaro, ki je spremenila to ulico kakor v trg, toliko ljudi privlači vanjo in ne pove, kolikokrat hodi gor in dol don Mihael, da bi videl Barbaro pri oknu.«

Zaradi teh čenč se Brasi ni več premaknil iz uličice, da bi ga ne prepadli niti z udarci palice. Potepal se je vedno tam okrog z visecimi rokami, z nosom v zrak in z odprtimi usti, kot Glufa. Z njene strani je Rožičevka stala pri oknu in je vsak dan menjala svilene rute ter stekleni ovratnik nakit, kot kraljica. Zuppidda je govorila, da je razstavljala na oknu vse, kar je imela in je oni tepec Brasi jemal vse za pravo zlato; bil je poživljen da bi se ne bal niti svojega očeta, če bi ga bil prišel iskat z zausnicami. »To je božja roka, da bi bila kaznovana osebnost gospodarja Fortunata,« so govorili ljudje. Zanj bi bilo stokrat boljše, če bi dal svojemu sinu hčer Nevolje, ki je vsaj imela ono male dote in je zapravljala za rute in ovratne nakite. Mena pa ni pokazala pri oknu niti nosu, kajti to ni bilo primerno, zdaj ko ji je umrla mati in je morala »skrbeti tudi

za punčko in ji biti mati ter ni imela nikogar, ki bi ji pomagal pri drobnih hišnih opravilih, tako da je morala hoditi tudi v pralnico, k vodnjaku in nositi kruh možem, ko so bili na dnini. Zatorej ni bila več kot sveta Agata, ko je nihče ni videl in je bila vedno pri statvah. Zdaj je imela malo časa, da bi bila pri statvah. Od onega dne, ko je Zuppidda na mostovžu s preslico v roki pridigala, da mu bo s tisto preslico iztaknila oči, če bi zopet in zopet hodil tam naokoli zaradi Barbare, je don Mihael hodil gor in dol po Nerovi ulici desetkrat na dan, da bi pokazal, da se ne boji ne Zuppidde ne njene preslice. In ko je dospel do hiše Nevolje, je zadržal korak in pogledal vanjo, da bi videl lepa dekleta, ki so doraščala v hiši Nevolje.

Zvečer, ko so se močje vrnili z morja, so našli vse pripravljeno: lonce, ki je kipel in prt na mizi. Zdaj je bila ona miza že prevelika zanje in so se izgubili okrog nje. Zaprl so vrata in jedli v božjem miru. Nato so posedali na vratih, z objemiti koleno in so se odpočivali od dnevnega dela. Tako jim vsaj ni ničesar manjkalo in se niso več dotaknili denarja za hišo. Gospodar Tone je imel vedno hišo pred očmi, tam blizu, z zaprtimi okni in nešplevo drevo, ki je gledalo z dvoriščnega zidu. Maruzza ni mogla umreti v oni hiši. Morda ne bo umrl v njej niti on. Toda denarci so se pričeli nabirati in neki dan bi se njegovi dečki vrnili vanjo, zdaj ko je tudi Aleš pričel dozorevati v moza in je bil vrl sinko, iz testa Nevolj. Ko pa bi omožili dekleta in zopet kupili hišo in če bi tudi barke postavili na morje, bi si ničesar več ne želeli in bi gospodar Tone zatisnil oči zadovoljen.